

УДК: 615.24:339.13.021:339.138

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ПРЕПАРАТІВ ЗАЛІЗА

Герасимова О.О., Грішна Н.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Дефіцит заліза є одним із найбільш розповсюджених порушень обміну мікроелементів у світі [1]. Він може бути причиною зниження працездатності, підвищення емоційної лабільності, роздратованості у дорослих, затримки росту та розвитку у дітей, а також підвищувати частоту гострих респіраторних захворювань [2]. Найчастіше дефіцит заліза спостерігається у дітей, жінок репродуктивного віку, особливо в період вагітності та лактації, а також у осіб похилого віку [3]. Основою фармакотерапії залізодефіцитних станів є застосування препаратів заліза, які дозволяють ліквідувати дефіцит заліза та поповнити його запаси в організмі [1-4].

Мета дослідження – визначити асортимент та обсяги реалізації препаратів заліза в Україні у 2015-2018 роках.

Методи дослідження. В роботі використані методи маркетингового дослідження фармацевтичного ринку. Визначення міжнародних непатентованих назв (МНН) та торгових найменувань (ТН) представників групи В03А «Препарати заліза» (В03А А02 «Заліза фумарат», В03А А07 «Заліза сульфат», В03А В02 «Оксиду заліза сахарат», В03А В05 «Комплекси оксиду заліза з полімальтозою», В03А С «Препарати заліза для парентерального застосування», В03А D «Комплексні препарати, що містять залізо та фолієву кислоту», В03А Е01 «Залізо, вітамін В12 та фолієва кислота», В03А Е04 «Залізо, полівітаміни та мінерали», В03А Е10 «Різні комбінації») на фармацевтичному ринку України та їх обсяги реалізації в натуральних одиницях в країні у 2015-2018 роках проводили за даними системи дослідження ринку «Pharmexplorer» компанії «Моріон» (за станом на грудень 2015, 2016, 2017, 2018 рр.) [5].

Основні результати. Досліджувані лікарські засоби були представлені в Україні у 2015-2018 роках в кількості 14-15 МНН та 32-36 ТН (див. таблицю 1). Найбільша кількість МНН та ТН у досліджуваній період встановлена для групи В03А С «Препарати заліза для парентерального застосування» (4 МНН та 11-13 ТН), найменша (по 1 МНН та по 1 ТН) – для груп В03А А07 «Заліза сульфат», В03А В02 «Оксиду заліза сахарат», В03А Е01 «Залізо, вітамін В12 та фолієва кислота». Представники групи В03А Е04 «Залізо, полівітаміни та мінерали» були представлені в Україні тільки в 2018 році (1 МНН, 1 ТН). З роками кількість МНН та ТН препаратів заліза незначно варіювала.

Більшість ТН лікарських засобів групи В03А «Препарати заліза» у 2015-2018 роках була іноземного виробництва. Їх кількість переважала кількість представників даної групи вітчизняних виробників у середньому у 2,4 рази.

Діапазон цін за упаковку ТН препаратів заліза, які були представлені декількома ТН на фармацевтичному ринку України у досліджуваній період, був широким: 2015 рік – від 13,80 грн. до 2260,70 грн.; 2016 рік – від 19,10 грн.

Таблиця 1
 Асортимент лікарських засобів групи В03А «Препарати заліза» на фармацевтичному ринку України у 2015-2018 роках

Група лікарських засобів	Кількість міжнародних непатентованих назв/торгових найменувань лікарських засобів				Діапазон цін за упаковку лікарських засобів, грн			
	Роки				Роки			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
В03А А02 Заліза фумарат	1/2	1/2	1/2	1/2	109,50-119,75	111,80-122,90	115,80-119,35	142,67-146,41
В03А А07 Заліза сульфат	1/1	1/1	1/1	1/1	114,47	131,90	131,60	141,73
В03А В02 Оксиду заліза сахарат	1/1	1/1	1/1	1/1	13,80	19,10	19,07	20,70
В03А В05 Комплекси оксиду заліза з полімальтозою	2/7	2/7	2/9	2/7	62,70-181,34	64,40-199,01	65,50-207,50	72,45-231,07
В03А С Препарати заліза для парентерального застосування	4/11	4/11	4/13	4/11	86,60-2260,70	100,50-2083,80	103,40-1973,80	118,9-2228,75
В03AD Комплексні препарати, що містять залізо та фолієву кислоту	3/4	2/2	2/2	2/2	68,06-180,05	170,40-174,40	165,20-192,30	175,73-204,75
В03А Е01 Залізо, вітамін В12 та фолієва кислота	1/1	1/1	1/1	1/1	61,30	62,46	82,04	99,72
В03А Е04 Залізо, полівітаміни та мінерали	0	0	0	1/1	0	0	0	14,50
В03А Е10 Різні комбінації	2/7	2/7	2/7	2/7	26,50-121,25	28,65-160,60	29,01-196,60	31,52-238,84
Всього	15/34	14/32	14/36	15/33	13,80-2260,70	19,10-2083,80	19,07-1973,80	14,50 - 2228,75

до 2083,80 грн.; 2017 рік – від 19,07 грн. до 1973,80 грн.; 2018 рік – від 14,50 грн. до 2228,75 грн. (див. таблицю 1).

Лікарські засоби групи В03А «Препарати заліза» у 2015-2018 роках були представлені в Україні в різних формах випуску: таблетки, капсули, таблетки жувальні, краплі оральні, сироп, розчини для перорального застосування, розчини для ін'єкцій. Найпоширенішою формою випуску в товарному асортименті всіх досліджуваних груп протягом досліджуваних років були розчини для ін'єкцій. В 2015-2018 роках їх кількість варіювала (2015 р. – 32 % (11 ТН); 2016 р. – 40 % (13 ТН); 2017 р. – 30 % (11 ТН); 2018 р. – 42 % (14 ТН) і в середньому становила 36 % (12 ТН).

Згідно з даними щодо обсягів споживання лікарських засобів у 2015 році на українському фармацевтичному ринку було реалізовано 874667 упаковок препаратів заліза, в 2016 році – 946313 упаковки, в 2017 році – 1071077 упаковок, в 2018 році – 598899 упаковок. У 2016 та 2017 роках обсяги реалізації досліджуваних лікарських засобів збільшились, відповідно на 8,2 % та 22,5 % у порівнянні з 2015 роком, а у 2018 році – зменшились на 44,1 % у порівнянні з 2017 роком.

Найбільші обсяги реалізації в натуральних одиницях в Україні у досліджуваний період серед представників групи В03А «Препарати заліза» встановлені для групи В03А Е10 «Різні комбінації», найменші – для групи В03А А02 «Заліза фумарат» (2015-2017 роки) та для групи В03А Е04 «Залізо, полівітаміни та мінерали» (2018 рік). Серед ТН лідерами за кількістю реалізованих упаковок у досліджуваний період були представники наступних груп: В03А А07 «Заліза сульфат», В03А В05 «Комплекси оксиду заліза з полімальтозою», В03А С «Препарати заліза для парентерального застосування», В03А Е10 «Різні комбінації». Провідні позиції в рейтингу за кількістю реалізованих упаковок протягом 2015-2018 років займали 7 одні і ті ж ТН ЛЗ: «Сорбіфер Дурулес» («Egis» (Угорщина), табл., в/о, з модиф. вивільненням фл., №30 та №50); «Мальтофер®» («Takeda» (Японія), табл. жув. 100 мг блістер, №30); «Гіно-Тардиферон» («Euromedex» (Франція), табл. пролонг. дії, в/о блістер, №30); «Тотема» («Innotech International» (Франція), розчин оральний амп. 10 мл, №20); «Тардиферон» («Euromedex» (Франція), табл. пролонг. дії, в/о 80 мг блістер, №30); «Феррум Лек» («Sandoz» (Швейцарія), розчин для ін'єкцій 100 мг амп. 2 мл, №5). Всі зазначені ТН препаратів заліза – іноземного виробництва.

Перші місця за кількістю реалізованих упаковок у 2015-2018 роках посідали ТН групи В03А Е10 «Різні комбінації»: 2015-2016 роки та 2018 рік – «Сорбіфер Дурулес» («Egis» (Угорщина), табл., в/о, з модиф. вивільненням фл. №50) (кількість реалізованих упаковок – відповідно, 127765, 139032 та 172128); 2017 рік – «Сорбіфер Дурулес» («Egis» (Угорщина), табл., в/о, з модиф. вивільненням фл. №30) (кількість реалізованих упаковок – 157714).

Висновки.

1. Група В03А «Препарати заліза» у 2015-2018 роках була представлена в Україні в широкому асортименті, мала достатньо широкий діапазон цін

за упаковку для вибору лікарського засобу як з позицій його ефективності та безпеки, так і економічної доцільності. З роками кількість МНН та ТН препаратів заліза незначно варіювала.

2. Обсяги реалізації лікарських засобів групи В03А «Препарати заліза» в натуральних одиницях варіювали в Україні у 2015-2018 роках. Провідні позиції за обсягами реалізації серед ТН займали представники наступних груп: В03А А07 «Заліза сульфат», В03А В05 «Комплекси оксиду заліза з полімальтозою», В03А С «Препарати заліза для парентерального застосування», В03А Е10 «Різні комбінації».

Список літератури

1. Принципы диагностики и терапии железодефицитной анемии во время беременности и в послеродовом периоде / Е.В. Стрельникова, Т.А. Федорова, С.Р. Гурбанова и др. // Медицинский совет. – 2018. – № 7. – С. 79-83.
2. Стулков Е.И., Семенова Е. Н. Лечение железодефицитной анемии. Что важнее: эффективность или переносимость? Существует ли оптимальное решение? // Современная педиатрия. – 2013. – №6(54). – С. 26-32.
3. Зайченко А.В., Лыткин Д.В. Применение пероральных и парентеральных препаратов железа у пациентов с тяжелыми формами железодефицитной анемии // Репродуктивна ендокринологія. – 2015. – №4(24). – С.30-35.
4. Мнушко З.М., Вальдовський А.О. Сегментація потенційних споживачів лікарських препаратів заліза на підставі даних про поширеність залізодефіцитної анемії // Запорожский медицинский журнал. – 2013. – № 4(79). – С. 21-24.
5. Система дослідження ринку лікарських засобів «Pharmexplorer» компанії «Моріон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmstandart.com.ua>